

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Prop. 1 S Tillegg 1

(2022–2023)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2023

Endring av Prop. 1 S (2022–2023) Statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet (orientering om prisjustering av kostnadsrammer for nye lufthavner og økte utgifter til riksveiferjedriften og ordningen med gratis ferjer)

*Tilråding fra Samferdselsdepartementet 4. november 2022,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Innledning

I denne proposisjonen legges det frem endringer til enkelte bevilgningsforslag som følge av økte utgifter i riksveiferjedriften og til ordningen med gratis ferjer på grunn av omklassifisering av samband i inntektssystemet til fylkeskommunene. Det orienteres videre om indekser som vil brukes ved prisjustering av de vedtatte kostnadsrammene for ny lufthavn i Bodø og ved Mo i Rana.

2 Nye lufthavner ved Mo i Rana og i Bodø – prisjustering av kostnadsrammer

Stortinget vedtok kostnadsramme for ny lufthavn ved Mo i Rana ved behandlingen av Prop. 193 S (2020–2021) *Nokre saker om luftfart, veg, særskilte transporttiltak og jernbane* og Innst. 648 S (2020–

2021). Kostnadsramme for ny lufthavn i Bodø ble vedtatt i statsbudsjettet for 2022, jf. Prop. 1 S (2021–2022) og Innst. 13 (2021–2022). Samferdselsdepartementet fikk samtidig fullmakt til å prisjustere kostnadsrammene i senere år.

Forprosjektene for begge lufthavnene var utarbeidet i 2020-kroner. I forbindelse med stortingsbehandlingen ble de vedtatte kostnadsrammene oppjustert til henholdsvis 2021-kroner for ny lufthavn ved Mo i Rana og 2022-kroner for ny lufthavn i Bodø. Det var en sterk prisstigning i bygge- og anleggsmarkedet i 2021 og 2022. Prisjusteringene som ble foretatt ved forslag om kostnadsrammer til henholdsvis 2021-kroner og 2022-kroner, har vist seg å være for lave. Kostnadsrammene for de to lufthavnene vil derfor bli justert opp til riktig nivå med Statistisk sentralbyrås byggekostnadsindekser. Disse indeksene vil også bli brukt ved prisjustering av kostnadsrammene senere år. Det legges til grunn at denne prisjusteringen er i tråd

Endring av Prop. 1 S (2022–2023) Statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet (orientering om prisjustering av kostnadsrammer for nye lufthavner og økte utgifter til riksveiferjedriften og ordningen med gratis ferjer)

med gjeldende fullmakt Samferdselsdepartementet har til å prisjustere kostnadsrammene i senere år.

Den nye lufthavnen i Bodø skal finansieres av Avinor AS, staten og et lokalt bidrag fra Bodø kommune og Nordland fylkeskommune. En finansieringsplan og risikodeling er presentert i Prop. 1 S (2021–2022) for Samferdselsdepartementet og Prop. 115 S (2021–2022) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2022*. Bidragene til den nye lufthavnen fra staten, Avinor og de lokale bidragsyterne vil bli justert med samme faktor som kostnadsrammen, slik at den relative fordelingen av bidragene fra de ulike finansieringskildene holdes uendret frem til et utbyggingsvedtak.

Etter finansieringsplanen vil det lokale bidraget først komme til utbetaling til slutt i byggeperioden. Samferdselsdepartementet har engasjert ekstern kvalitetssikrer til å komme med tilrådning om prisjustering mv. av det lokale bidraget fra tidspunktet for et utbyggingsvedtak og frem til endelig utbetaling.

3 Økte utgifter i riksveiferjedriften

I Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet er det lagt opp til i stor grad å videreføre rutetilbudet i riksveiferjedriften fra 2022. Innenfor rammen blir det prioritert å øke fra en til to ferjer i helårsdrift på E6 Bognes–Skarberget når drift i henhold til ny kontrakt starter opp 1. desember 2022.

Riksveiferjesambandene driftes av private ferjeoperatører gjennom langsiktige kontrakter med Statens vegvesen. Kontraktsbeløp i flerårige kontrakter indeksreguleres vanligvis for å ta høyde for endringer i lønninger, priser, sosiale utgifter mv. over tid. I riksveiferjekontraktene brukes Statistisk sentralbyrås kostnadsindeks for innenriks sjøfart, delindeks ferje, til indeksregulering. Denne publiseres med og uten drivstoffkomponent, og begge versjonene brukes for å regulere ferjekontraktene. Ferjeindeksen for andre kvartal 2022 er nylig publisert, og versjonen med drivstoffkomponent viser en økning på 22,4 pst. fra andre kvartal 2021 og på 10 pst. fra første til andre kvartal i 2022. Denne prisveksten innebærer at det ikke vil være mulig å drifte riksveiferjene i tråd med budsjettforslaget i Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet. De økte utgiftene er anslått til 285 mill. kr i 2023. Det foreslås derfor å øke bevilgningsforslaget til kap. 1320 Statens vegvesen, post 72 Tilskudd til riksveiferjedriften, med 285 mill. kr, mot en reduksjon av bevilgningsforslaget på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveiinvesteringer med 235

mill. kr og kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 73 Kjøp av infrastruktur tjenester – investeringer med 50 mill. kr.

Videre foreslås det å øke den foreslåtte fullmakten til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret i riksveiferjedriften med 1 000 mill. kr for samlet ramme for gamle og nye forpliktelser og 100 mill. kr for forpliktelser som forfaller hvert år, og redusere den foreslåtte fullmakten til å forplikte staten for fremtidige budsjettår for prosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme, med 480 mill. kr for samlet ramme for gamle og nye forpliktelser og 215 mill. kr for rammen for forpliktelser som forfaller hvert år samt fullmakten til å forplikte staten for fremtidige budsjettår for jernbaneinvesteringer.

Samferdselsdepartementet vil komme tilbake i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023 med en oppdatert vurdering av prisveksten i ferjedriften, herunder hvilke konsekvenser prisveksten har for fylkesveiferjedriften.

4 Ordningen med gratis ferjer

Ved behandlingen av Prop. 115 S (2021–2022) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2022* og Innst. 450 S (2021–2022) ble det bevilget midler som fra 1. juli i 2022 la til rette for å innføre gratis ferjer i trafikksvake samband. I Prop. 1 S (2022–2023) foreslås det å sette av midler som vil legge til rette for å innføre gratis ferjer til øyer og andre samfunn uten veiforbindelse til fastlandet fra 16. august 2023, dvs. i ferjesamband som ikke var omfattet av tiltaket i 2022.

I inntektssystemet for fylkeskommunene regnes et samband som et ferjesamband dersom det har en årsdøgntrafikk på ti personbilenheter eller mer, uavhengig av hvilken type fartøy som brukes, jf. Prop. 1 S (2017–2018) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Fylkeskommunale båt- og ferjeruter med en trafikk under denne grensen, regnes som båtruter i inntektssystemet.

Som følge av trafikkvekst på enkelte samband, vil sju ferjesamband omklassifiseres fra båtsamband til ferjesamband i inntektssystemet for 2023. Fire av disse sambandene er ikke inkludert i beregningsgrunnlaget for ordningen med gratis ferjer. Ordningen er beregnet med utgangspunkt i samband som er rapportert inn i Statens vegvesens ferjedatabank for 2019. De fire sambandene som ikke er rapportert inn som ferjesamband til ferjedatabanken, er:

- Solfjellsjøen–Vandve i Nordland
- Brønnøysund–Sauren–Stortorgnes i Nordland

Endring av Prop. 1 S (2022–2023) Statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet (orientering om prisjustering av kostnadsrammer for nye lufthavner og økte utgifter til riksveiferjedriften og ordningen med gratis ferjer)

- Eidhaug–Gjerdinga i Trøndelag
- Hvalerferja i Viken.

Basert på statistikk innhentet fra de aktuelle fylkeskommunene, er det anslått et utgiftsbehov på om lag 6,5 mill. kr for å inkludere disse fire sambandene i ordningen med gratisferjer i 2023.

Regjeringen foreslår å øke den foreslåtte bevilgningen til kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 60 Innbyggertilskudd, med 6,5 mill. kr, mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningsforslaget på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveiinvesteringer.

5 Endringer i budsjettforslaget for 2023

5.1 Samferdselsdepartementet

Kap. 1320 Statens vegvesen

Post 30 Riksveiinvesteringer

I Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet er det foreslått å bevilge 10 155,5 mill. kr. under kap. 1320, post 30.

Regjeringen foreslår å endre bevilgningsforslaget på kap. 1320, post 30, til 9 914 mill. kr, jf. ovennevnte omtale.

I Prop. 1 S (2022–2023) er det lagt til grunn om lag 300 mill. kr til oppstart av nye, mindre investeringstiltak på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveiinvesteringer. Med forslaget ligger det nå an til at Statens vegvesens investeringsbudsjett i hovedsak vil gå til å dekke igangsatte prosjekter.

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for prosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme

Fullmakten beregnes ut fra en regel der samlet forpliktelse settes til to ganger det som prioriteres til mindre investeringstiltak på kap. 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveiinvesteringer, kommende budsjettår, med en begrensning på årlig forfall på 90 pst. av det som prioriteres til disse tiltakene kommende budsjettår, jf. Prop. 1 S (2021–2022) for Samferdselsdepartementet, side 100. I tråd med dette opplegget er det i Prop. 1 S (2022–2023) foreslått en samlet ramme for gamle og nye forpliktelser på 7 700 mill. kr og en ramme for forpliktelser som forfaller hvert år på 3 465 mill. kr. Forslaget om å redusere det som var planlagt å bruke til mindre investeringstiltak på kap. 1320,

post 30, fører til en reduksjon av den samlede rammen for gamle og nye forpliktelser med 480 mill. kr og rammen for forpliktelser som forfaller hvert år, med 215 mill. kr, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 72 Tilskudd til riksveiferjedriften

I Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet er det foreslått å bevilge 2 861,6 mill. kr under kap. 1320, post 72.

Regjeringen foreslår å endre bevilgningsforslaget på kap. 1320, post 72, til 3 146,6 mill. kr, jf. ovennevnte omtale.

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for tilskudd til riksveiferjedriften

I Prop. 1 S (2022–2023) foreslår Samferdselsdepartementet en fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret i riksveiferjedriften med samlet ramme for gamle og nye forpliktelser på 19 500 mill. kr og ramme for forpliktelser som forfaller hvert år, på 3 200 mill. kr. Fullmaktrammene skulle legge til rette for at Statens vegvesen kan inngå ny kontrakt for drift av E39 Lavik–Oppedal i Vestland og ha mulighet til å utløse opsjon for å forlenge kontrakten for drift av E39 Mortavika–Arsvågen i Rogaland. På grunn av den anslåtte prisveksten vil ikke de foreslåtte fullmaktrammene være tilstrekkelige. Det foreslås derfor å øke den samlede rammen for gamle og nye forpliktelser med 1 000 mill. kr og rammen for forpliktelser som forfaller hvert år, med 100 mill. kr, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 1352 Jernbanedirektoratet

Post 73 Kjøp av infrastrukturtenester – investeringer

I Prop. 1 S (2022–2023) for Samferdselsdepartementet er det foreslått å bevilge 17 532,5 mill. kr under kap. 1352, post 73.

Regjeringen foreslår å endre bevilgningsforslaget på kap. 1352, post 73 til 17 482,5 mill. kr, jf. ovennevnte omtale.

I tråd med omtale i Nasjonal transportplan 2022–2033 legges det i Prop. 1 S (2022–2023) opp til å gi Bane NOR SF større operasjonell frihet innenfor porteføljen. Dette innebærer at det ikke nødvendigvis bevilges midler til de enkelte tiltak, men at Bane NOR forplikter seg til å realisere avtalte effektpakker innenfor totalrammen Stortinget bevilger.

Endring av Prop. 1 S (2022–2023) Statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet (orientering om prisjustering av kostnadsrammer for nye lufthavner og økte utgifter til riksveiferjedriften og ordningen med gratis ferjer)

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for investeringer

I Prop. 1 S (2022–2023) er det foreslått en fullmakt til å pådra staten forpliktelser for fremtidige budsjettår innenfor en samlet ramme for gamle og nye forpliktelser på 57 860 mill. kr og en ramme for årlig forfall i årene 2024, 2025, 2026 og 2027 på henholdsvis 15 780 mill. kr, 14 900 mill. kr, 14 030 mill. kr og 13 150 mill. kr. Fullmakten utgjør henholdsvis 90, 85, 80 og 75 pst. av forslaget til bevilgning på kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 73 Kjøp av infrastrukturtenester – investeringer. I tråd med dette opplegget foreslås nå en fullmakt med en samlet ramme for gamle og nye forpliktelser på 57 690 mill. kr og en ramme årlig forfall i årene 2024, 2025, 2026 og 2027 på henholdsvis 15 730 mill. kr, 14 860 mill. kr, 13 990 mill. kr og 13 110 mill. kr, jf. forslag til romertallsvedtak.

5.2 Kommunal- og distriktsdepartementet

Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

Post 60 Innbyggertilskudd

I Prop. 1 S (2022–2023) for Kommunal- og distriktsdepartementet er det foreslått å bevilge 42 488,6 mill. kr på kap. 572, post 60.

Tabell 5.1 Midler fordelt på fylker

Fylkeskommune	(i 1 000 kr)
Nordland	840
Trøndelag	160
Viken	5 500
Sum	6 500

Regjeringen foreslår å endre bevilgningsforslaget på kap. 572, post 60 til 42 495,1 mill. kr. Økningen i rammetilskuddet foreslås fordelt særskilt mellom fylkeskommunene ut fra anslag på inntektsbortfall ved å innføre gratis ferjer i 2023, jf. tabell 5.1.

Samferdselsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endring av Prop. 1 S (2022–2023) Statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet (orientering om prisjustering av kostnadsrammer for nye lufthavner og økte utgifter til riksveiferjedriften og ordningen med gratis ferjer).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endring av Prop. 1 S (2022–2023) Statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet (orientering om prisjustering av kostnadsrammer for nye lufthavner og økte utgifter til riksveiferjedriften og ordningen med gratis ferjer) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om endring av Prop. 1 S (2022–2023)

Statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet

og Kommunal- og distriktsdepartementet (orientering om

prisjustering av kostnadsrammer for nye lufthavner og økte

utgifter til riksveiferjedriften og ordningen med gratis ferjer)

I

I statsbudsjettet for 2023 blir bevilget under følgende kapitler:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner:	
	60	Innbyggertilskudd.....	42 495 056 000
		mot tidligere foreslått kr 42 488 556 000	
1320		Statens vegvesen:	
	30	Riksveiinvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i> <i>og post 29 og kap. 1332, post 66</i>	9 914 000 000
		mot tidligere foreslått kr 10 155 500 000	
	72	Tilskudd til riksveiferjedriften, <i>kan overføres</i>	3 146 600 000
		mot tidligere foreslått kr 2 861 600 000	
1352		Jernbanedirektoratet:	
	73	Kjøp av infrastrukturtenester – investeringer, <i>kan nyttes under post 74</i>	17 482 500 000
		mot tidligere foreslått kr 17 532 500 000	

Endring av Prop. 1 S (2022–2023) Statsbudsjettet 2023 under Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet (orientering om prisjustering av kostnadsrammer for nye lufthavner og økte utgifter til riksveiferjedriften og ordningen med gratis ferjer)

II

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser for investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2023 kan:

1. forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning og gi tilsagn om tilskudd inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år			
				2024	2025	2026	2027
1352		Jernbanedirektoratet					
	73	Kjøp av infrastrukturtenester – investeringer	57 690 mill. kroner	15 730 mill. kroner	14 860 mill. kroner	13 990 mill. kroner	13 110 mill. kroner

2. forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning, herunder foreta bestillinger og gi tilsagn, for prosjekter som ikke er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	30	Riksveiinvesteringer: prosjekter uten kostnadsramme	7 220 mill. kroner	3 250 mill. kroner

III

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for kjøp av transporttenester

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2023 kan forplikte staten for fremtidige budsjettår utover gitt bevilgning og gi tilsagn om tilskudd inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	72	Tilskudd til riksveiferjedriften	20 500 mill. kroner	3 300 mill. kroner

